

3. Податковий кодекс України : Закон України від 2 груд. 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №№ 13/14, № 15/16, № 17. – Ст. 112.

4. Про альтернативні види палива : Закон України від 14 січня 2000 р. № 1391-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 12. – Ст. 94.

5. Про затвердження Програми розвитку виробництва дизельного біопалива: постанова КМУ від 22 грудня 2006 р. № 1774 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 52. – Ст. 3497.

6. Про схвалення Концепції Державної цільової науково-технічної програми розвитку виробництва та використання біологічних видів палива : розпорядження КМУ від 12 лютого 2009 р. № 276-р // Офіційний вісник України. – 2009. – № 21. – Ст. 682.

Курман Т.В.,

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
доцент кафедри земельного та аграрного права*

***Окремі правові питання використання природних ресурсів в умовах
сталого розвитку сільськогосподарського виробництва***

Забезпечення правовими засобами сталого розвитку сільськогосподарського виробництва на сьогодні набуває особливої актуальності для нашої держави. Це зумовлюється необхідністю виконання правових приписів чинного законодавства стосовно досягнення стратегічних цілей державної аграрної політики, серед яких: забезпечення продовольчої безпеки; підвищення конкурентоспроможності національного аграрного сектору економіки та його продукції як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках; соціальний розвиток сільських територій та збереження селянства як носія української ідентичності. Як вбачається, даний перелік необхідно доповнити наступним – це збереження

навколишнього природного середовища в процесі здійснення сільськогосподарської виробничої діяльності, мінімізації її негативного, антропо-техногенного впливу на довкілля. Адже відповідно до Закону України від 16 вересня 2014 р., яким було ратифіковано Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої сторони, вчинену в м. Брюсселі [1], передбачено співробітництво сторін з метою сприяння розвитку сільського господарства та сільських територій шляхом поступового зближення політик та законодавства, зокрема шляхом заохочення сучасного та сталого сільськогосподарського виробництва, з урахуванням необхідності захисту навколишнього середовища і тварин (ст. 404).

Характерними ознаками сільського господарства нашої держави на сьогодні є технологічна криза, фізична і моральна застарілість обладнання, технологій, техніки, висока ресурсно-, відходо- та енергоємність виробничих процесів. Ще однією проблемою є надмірно інтенсивне використання земель сільськогосподарського призначення в процесі сільськогосподарського виробництва. Основними ризиками, які зумовили зниження родючості ґрунтів через господарську діяльність людини, стали ерозійні процеси, дегуміфікація, переущільнення, затоплення, заболочення, підкислення, забруднення земель радіонуклідами, пестицидами та іншими органічними речовинами, а також важкими металами. При цьому сільськогосподарське виробництво разом із підприємствами промисловості безпосередньо впливає на стан здоров'я і тривалість життя людей. Як зазначають фахівці, існує певний зв'язок між природним приростом населення і коефіцієнтом смертності, з одного боку, та рівнем сільськогосподарської освоєності території, розораністю угідь, внесенням мінеральних добрив, використанням пестицидів і викидами забруднюючих речовин – з іншого [2, С. 183]. Саме тому природокористування в аграрному секторі економіки має здійснюватися із врахуванням екологічного імперативу, а концептуальним підґрунтям формування державного регулювання сільського господарства

повинна стати концепція сталого розвитку, зокрема сталого розвитку сільськогосподарського виробництва.

Вищевказане знаходить своє закріплення і у чинному екологічному законодавстві. Так, відповідно до положень розділу 1 Закону України від 21 грудня 2010 р. «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» наша держава має забезпечити інтеграцію екологічної політики до галузевих політик (в тому числі до державної аграрної політики), обов'язкове врахування екологічної складової при складанні стратегій, планів і програм розвитку України, впровадження екологічного управління на підприємствах, екологізацію господарської діяльності. Згідно з положеннями розділу 3 цього Закону до стратегічних цілей та завдань державної політики у сільському господарстві віднесено створення умов для широкого впровадження екологічно орієнтованих та органічних технологій ведення сільського господарства та досягнення у 2020 році їх використання та двократного збільшення площ їх використання. У зв'язку з цим актуалізуються питання вдосконалення правового забезпечення державної підтримки та стимулювання вітчизняних суб'єктів аграрного господарювання, які здійснюють модернізацію виробництва, спрямовану на зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище в процесі ведення сільськогосподарської виробничої діяльності.

Слід зазначити, що світова практика довела можливість значного зменшення екодеструктивного впливу на довкілля завдяки сталому розвитку. Доцільним вбачається звернутися до позитивного досвіду зарубіжних держав. Так, у США та інших країнах була прийнята система законодавчих актів з охорони земель, екологічного регулювання основних видів діяльності в аграрному виробництві і обмеження негативного впливу на нього промисловості та урбанізованих територій. Були створені спеціальні державні служби, які шляхом сільськогосподарського дорадництва, системи премій і штрафів, зниження податків, пільгових кредитів, значних дотацій, цільових державних інвестицій тощо допомагають фермерам дотримуватися вимог агроекології.

Вбачається також, що у сфері сільськогосподарського виробництва в Україні одним із головних інструментів в оздоровленні природного середовища може і повинна стати інноваційна діяльність, враховуючи, що здійснення процесу створення і використання екологічних інновацій є однією з форм природоохоронних заходів. При цьому для забезпечення сталого розвитку сільськогосподарського виробництва потребують більш досконалого правового регулювання нормами саме аграрного права відносини у сфері впровадження сучасних екологічно безпечних, інноваційних технологій використання земель сільськогосподарського призначення, а також інших природних ресурсів в процесі виробництва сільськогосподарської продукції рослинного і тваринного походження.

Література:

1. Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 40. – Ст. 2021.
2. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: підруч. / За заг. ред. Л.Г. Мельника та М.К. Шапочки. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 759 с.

Лежніна В.О.,

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
здобувач кафедри земельного та аграрного права*

Правові проблеми реалізації принципу «забезпечення стабільного використання природних ресурсів» у виробничій діяльності сільськогосподарських підприємств

Одним із визначальних принципів природоресурсного права є принцип забезпечення стабільного використання природних ресурсів.

Професор Каракаш І.І., зазначає, що принцип забезпечення стабільного використання природних ресурсів полягає в тому, що їх власники і користувачі не можуть бути позбавлені права власності або права